

РОЗВИТОК СІМЕЙНИХ ФОРМ ВИХОВАННЯ

Для розв'язання такої гострої проблеми, як сирітство й бездоглядність дітей, в Україні набуває розвитку державна програма влаштування в сім'ї дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування шляхом створення прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, організація процесу створення та підтримки функціонування яких покладена на центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та служби у справах дітей. Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді здійснюють соціальне супроводження прийомних сімей від моменту їх утворення, така діяльність передбачає надання прийомним батькам та прийомним дітям комплексу правових, психологічних, соціально-педагогічних, соціально-економічних, соціально-медичних та інформаційних послуг, здійснення заходів щодо соціальної реабілітації та інтеграції дітей. Така форма соціальної роботи виступає, з одного боку, як контроль за умовами виховання та утримання прийомних дітей, з другого боку – як система дієвої допомоги у вирішенні життєвих проблем сімей, які виховують дітей – сиріт і дітей позбавлених батьківського піклування. Соціальний супровід – обов'язкова умова створення прийомної сім'ї, особливо на початковому етапі. Вона є гарантією того, що права дітей будуть захищені.

Станом на 08.02.2014 року під соціальним супроводом РЦСССДМ перебувають 8 прийомних сімей, в яких виховуються 10 прийомних дітей. Одна прийомна родина створена на початку 2014 року. Соціальний працівник, який супроводжує прийомні сім'ї докладає максимум зусиль аби незначні труднощі не переросли у великі проблеми. На початку кожного року спеціаліст, що безпосередньо працює з категорією прийомних сімей, складає плани соціального супроводу, які передбачають проведення широкої освітньої роботи серед прийомних батьків з таких питань, як допомога батькам у формуванні адекватної поведінки у дітей стосовно однолітків; значення особистого прикладу і авторитету батьків у вихованні дітей, ролі батька та матері, взаємини між батьками, налагодження взаємостосунків різних поколінь у сім'ї, методи педагогічного впливу на дітей, формування позитивних взаємин між дорослими та дітьми; виховання дітей у сім'ї з урахуванням віку та статті; заохочення та покарання у процесі виховання дітей у сім'ї; трудове виховання, допомога дитині у виборі професії; організація режиму праці, навчання, відпочинку і дозвілля дітей у сім'ї; підготовка дітей дошкільного віку до занять у школі; моральне, фізичне, естетичне, статеве виховання дітей. При виникненні важливих подій в житті прийомних родин проводиться корегування планів соціального супроводу. Крім цього, спеціалісти РЦСССДМ організують для прийомних батьків практичні заняття, які допомагають значною мірою впорядкувати побут сім'ї та підвищити її соціальний статус. Кожні два роки прийомні батьки проходять навчання в Одеському обласному центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою підвищення їхнього виховного потенціалу. Кожен рік за наданими відділом у справах молоді та спорту путівками, проводиться оздоровлення прийомних дітей в літніх таборах, таких як дитячі центри «Артек», «Молода гвардія» та інших. З метою підвищення ефективності здійснення соціального супроводу прийомних сімей в Березівському районі налагоджена тісна співпраця районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із службою у справах дітей, відділом у справах молоді та спорту, відділом освіти, Березівською центральною районною лікарнею, управлінням соціального захисту населення. З метою усунення недоліків у сфері соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування здійснено перевірку щодо наявності та стану закріпленого житла і майна всіх дітей, що виховуються в прийомних сім'ях. Всі прийомні сім'ї функціонують ефективно і забезпечені всіма необхідними ресурсами для повноцінного розвитку та виховання прийомних дітей. 1 прийомна дитина закінчує навчання в академії МНС м.Чернігова, троє навчаються в училищах м.Березівки. Інші шестеро дітей навчаються в загальноосвітніх школах. Всі діти, які виховуються в ПС відвідують різноманітні гуртки та беруть активну участь в позашкільних заходах. Спеціалісти РЦСССДМ здійснюють систематичну роботу з питань розвитку сімейних форм виховання. З метою пошуку потенційних кандидатів на створення прийомних сімей, протягом 2013 року, розповсюджено серед населення 600 буклетів, на сторінках місцевої газети «Степовий маяк» та на сайті Березівської РДА періодично з'являються статті, в яких висвітлюються питання створення та функціонування прийомних сімей, проводиться рекламна кампанія щодо популяризації сімейних форм виховання, а саме: виступи перед громадою(на батьківських зборах, серед осіб, що перебувають на обліку в районному центрі зайнятості, серед працівників різних установ), створення банку даних бездітних родин, звернення до різних релігійних концесій. Протягом 2013-2014 року з питань створення прийомних сімей до Березівського РЦСССДМ звернулися 4 родини, які виявили бажання взяти на виховання прийомних дітей. Всі сім'ї поставлені на облік потенційних кандидатів на

створення ПС .

Низький рівень створення ПС у Березівському районі спеціалісти РЦСССДМ пов'язують із складною економічною ситуацією в Україні, що призвела до високого рівня безробіття, низьких доходів сімей та невпевненості громадян щодо свого майбутнього. Також серед причин можна виділити те, що більшість громадян бажають взяти на виховання дітей віком від 1 до 3 років, а такі діти можуть бути тільки усиновленими. Більшість кандидатів у прийомні батьки не відповідають загальноприйнятим критеріям відбору, перелік яких визначений Державною соціальною службою, а саме: прийомними батьками можуть бути тільки особи працездатного віку, що пояснюється у першу чергу захистом інтересів прийомної дитини – дитина не повинна ще раз переживати втрату близьких людей, на момент досягнення батьками пенсійного віку всі прийомні діти мають досягти повноліття, при оформленні прийомної сім'ї потрібна згода всіх повнолітніх членів родини, які проживають разом. У свою чергу прийомні батьки мають враховувати згоду не лише дорослих членів родини, а й рідних дітей, які не досягли повноліття.

Системна робота РЦСССДМ щодо впровадження сімейних форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування направлена в першу чергу на формування у суспільній свідомості незаперечної позиції, що дитину, яка втратила рідних, насамперед слід улаштувати в сім'ї тих людей, які могли б підтримати її, зайнятись вихованням, допомогти подолати життєві перепони, а не в державну установу.